

ИЗОБИЛИЕ ОТ РЕСУРСИ ЗА БОРБА С ИЗМАМИТЕ ПРИ ФИНАНСОВОТО ОТЧИТАНЕ

Cindy Fornelli

Изпълнителен директор, Център за качество на одиторската дейност

Случаите на измама при финансовото отчитане са сравнително редки, но продължават да представляват значително предизвикателство. [Проучвания на Комитета на спонсориращите организации на Комисията за търговия \(COSO\)](#) сочат, че средната (медиана) кумулативна парична загуба, произтичаща от случаите на такъв вид измама, е около 12 милиона щатски долара.[1]

Лошата новина: Измамите при финансовото отчитане, подобно на повечето престъпления, винаги ще представляват заплаха. Добрата новина е, че счетоводителите и одиторите, ръководните изпълнителни кадри във финансовите отдели, съветите на директорите, както и други ключови лица, имащи отношение към този проблем и участващи във веригата на доставките на услугите по финансово отчитане, сега разполагат с повече ресурси и знания, отколкото когато и да било преди, които да им помогнат при определянето и разкриването на случаите на измама. Нещо повече, знаем, че внимателното и комплексно използване на ресурсите е от голямо значение за разкриване случаите на измама в компании от всякакъв калибър.

Какво дава резултат в борбата с измамите

Благодарение на широкия спектър на проучванията през последните години разполагаме с много добро разбиране както за факторите, които водят до измами при финансовото отчитане, така и за мерките, необходими за адресиране на тези фактори. Една от най-важните сред тези мерки е бизнес лидерите да изградят корпоративна култура, която систематично да оценява високо етичните действия и постъпването по правилен начин. Такава стабилна етична корпоративна култура започва със задаването на правилния „тон на ръководството“ от страна на висшите изпълнителни кадри, който на свой ред се предава към по-ниските нива на ръководство, за да създаде „надеждни нагласи в средните нива“ и „общо раздвижване в по-ниските нива“.

Тези усилия не са просто пожелания по принцип, те дават резултати. [Нов доклад, изготвен от Изследователския център по етика \(ERC\),](#)[2] например констатира, че „силата на етичната култура на компанията и ефективността на вътрешната ѝ програма за етика и спазване на изискванията са тясно обвързани с поведението на работното място“. И в действителност, съгласно проучването на Изследователския център по етика, впечатляващите 62 процента от служителите в големите компании без ефикасни програми за етика и спазване на изискванията съобщават, че са наблюдавали случаи на неправомерно поведение. При компании обаче с ефикасни програми за етика и спазване на изискванията този процент спада до 33 процента. (Пълно оповестяване на информация: Моята

организация, Центърът за качество на одиторската дейност, спонсорира доклада на Изследователския център по етика; Проучването обаче, осъществено от Изследователския център по етика, е независимо.)

Така че какви са елементите на една комплексна програма за етика и спазване на изискванията? Изследователският център по етика посочва седем елемента:

1. стандарти в писмен вид за етично поведение на работното място;
2. провеждане на обучение във връзка с тези стандарти;
3. фирмени ресурси за предоставяне на консултации по етични проблеми;
4. осигуряване на начин за конфиденциално или анонимно докладване на потенциални нарушения;
5. атестационно оценяване на етичното поведение;
6. системи за налагане на дисциплинарни мерки спрямо нарушителите;
7. заявен набор от ръководни ценности и принципи.

„Добре въведените и реализирани програми за етика и спазване на изискванията са от значение, често от голямо значение”, се казва в доклада на Изследователския център по етика.

Практически ресурси за въвеждане и изпълнение

Разбира се, изграждането на посочените по-горе елементи изисква значителна ангажираност, усилия и „ноу-хау”. За щастие на разположение са изобилни ресурси и източници на информация, предлагащи практически решения.

Както показва самият доклад на Изследователския център по етика, тези ресурси могат да са във вид на доклади или „бели книги”. Една от организациите, изготвящи такива доклади, е Сдружението за противодействие на измамите, група, която обединява усилията на Центъра за качество на одиторската дейност, организацията „Financial Executives International”, Института на вътрешните одитори и Националната асоциация на корпоративните директори.

През ноември 2014 година Сдружението за противодействие на измамите публикува документ – *Организация, устойчива на измамите: инструменти, отличителни белези и техники за разкриване и възпиране на измамите при финансовото отчитане* – предлагащ широка гама препоръки, които биха могли да бъдат пригодени към различни заинтересовани страни и организации с различна големина. Черпейки от обширен изследователски материал и дискусии от неотдавна проведени кръгли маси, документът възприема ориентирано към активни действия глобално виждане.

По-долу са посочени още няколко заслужаващи внимание доклада:

- *„Доклад до държавите във връзка със случаите на измама и злоупотреби на работното място” на ACFE*
- *„Глобално проучване на случаите на измама” на EY*

- [„Доклад относно измамите” на Kroll](#)
- [„Кой е типичният измамник” на KPMG](#)

Друг резултат от усилията на Сдружението за противодействие на измамите е изготвената от тях [поредица от казуси](#). Те представляват набор от хипотетични сценарии за случаи на измама, базирани на метода за изготвяне на казуси на Harvard Business School. Участниците в курсовете за изучаване на казуси започват с набор от факти относно фиктивна компания, сблъскваща се със случай на измама. След това, ръководени от обучаващия, те обсъждат какво би могло да бъде направено за адресиране на ситуацията.

И накрая, но със сигурност не и по значение, уебкаст и други видео материали биха могли да представляват ценни източници на информация. Сдружението за противодействие на измамите изготви неотдавна поредица от уебкаст материали (като всички те са достъпни безплатно в YouTube), в които експерти от различни области на финансовото отчитане предлагат разнообразни гледни точки и съвети, които биха могли да бъдат приведени в действие.

- [Как корпоративната култура може да породи измами](#) (декември 2013 г.)
- [Етична корпоративна култура](#) (април 2014 г.)
- [Ефикасни програми за сигнализиране за нарушения](#) (юли 2014 г.)
- [Изграждане на устойчива на измами организация](#) (януари 2015 г.)

Разпространяване на информация

В борбата с финансовите измами, област, в която органите за финансови регулации все повече съсредоточават [своето внимание](#), от особена важност е всички заинтересовани страни да обединяват усилията си и възприемат идеи от ресурси като посочените. Също толкова важно е всички ние да споделяме това знание и гледни точки с други лица. Така че запознайте се с доклад, проучете внимателно даден казус или изгледайте видео материал и след това ги споделете с колеги или контакти в LinkedIn и други социални мрежи. Нека да разпространим информацията в широк мащаб: финансовите измами са трудно предизвикателство, но разполагаме с много ресурси и източници на информация, които да ни помогнат да се справим с тях.

Бивш заместник директор по въпросите на управление на инвестициите към Комисията по ценни книжа и фондови борси на САЩ (SEC) и старши вице-президент в Bank of America, Cindy Fornelli е Изпълнителен директор на Центъра за качество на одиторската дейност от създаването му през 2007 година.

Авторски права 2015 г. на Международната федерация на счетоводителите (IFAC/МФС). Всички права запазени. Използва се с разрешение на Международната федерация на счетоводителите (IFAC). За получаване на разрешение за възпроизвеждане, съхраняване или препредаване на настоящия документ, моля свържете се с permissions@ifac.org.